

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۹/۱۲

شماره: ۱۴/۱۰۷۰۱/اص

پیوست: دارد

تشخیص اصلت نامه

اتاق بازرگانی، صنایع، معدن و کشاورزی ایران

Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines & Agriculture

با اسمه تعالیٰ

جهش تولید با مشارکت مردم

رؤسای محترم تشکل های اقتصادی وابسته به اتاق ایران

با سلام؛

احتراماً پیرو اطلاع و اصلاحه از وزارت امور خارجه، به پیوست فرایندهای ایجاد و ثبت شرکت در جمهوری کنگو – برازاویل جهت استحضار ارسال می‌گردد. خواهشمنداست دستور فرمائید موضوع را به نحو مقتضی به اعضای محترم تشکل اطلاع رسانی نمایند.

سید جواد زمانی
معاون امور استان ها و تشکل

تهران - کد پستی: ۱۵۸۳۶۴۸۴۹۹ - خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، شماره ۱۷۵

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۶۷۱ تلفن: ۸۵۷۳۰۰۰۰ دورنگار: ۸۵۷۳۳۳۳

www.iccima.ir info@iccima.ir

سفارت جمهوری اسلامی ایران

کینشازا

بسمه تعالیٰ

فرآیندهای ایجاد و ثبت شرکت در جمهوری کنگو-برازاویل

ایجاد یک شرکت در کنگو-برازاویل فرآیندی حیاتی برای تحریک اقتصاد محلی و ایجاد شغل‌ها است. به دلیل وابستگی کشور به بخش نفت، ترویج ابتکارات کارآفرینی در سایر حوزه‌ها ضروری است. این راهنمای جامع هدف دارد تا نقشه راه کاملی برای کل آفرینان و سرمایه‌گذارانی که مایل به تأسیس شرکت در کنگو-برازاویل هستند، ارائه دهد. از طراحی ایده کسب‌وکار تا ثبت قانونی، هر مرحله برای تضمین موفقیت و پایداری فعالیت مهم است.

راهنمای فرآیند ایجاد و ثبت شرکت در کنگو-برازاویل

۱ انتخاب نوع حقوقی

- **شرکت با مسئولیت محدود (SARL):** نوعی شرکت که در آن مسئولیت شرکا محدود به میزان سرمایه آن‌ها است. این بدان معناست که اموال شخصی شرکا در صورت بدھی‌های شرکت محافظت می‌شود. این نوع شرکت‌ها برای کسب‌وکارهای کوچک و متوسط با تعداد شرکا بین ۲ تا ۵۰ مناسب هستند. میزان سرمایه اجتماعی به طور آزادانه توسط شرکا در اساسنامه تعیین می‌شود. مدیریت شرکت توسط یک یا چند مدیر که از بین شرکا یا افراد دیگر انتخاب می‌شوند، صورت می‌گیرد. انتقال سهام اجتماعی قانونمند است و معمولاً نیاز به تصویب سایر شرکا دارد.
- **شرکت سهامی (SA):** نوعی شرکت سرمایه‌ای که در آن مسئولیت سهامداران محدود به میزان سرمایه آن‌ها است. این نوع شرکت معمولاً برای پروژه‌های بزرگ که نیاز به سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه دارند استفاده می‌شود. شرکت‌های بزرگ تحت مدیریت یک هیئت مدیره یا یک شورای

مدیریت با نظارت یک شورای نظارتی قرار می‌گیرند. سهام شرکت سهامی به طور آزاد قابل انتقال است و ورود و خروج سهامداران را تسهیل می‌کند.

- شرکت با سهام ساده (SAS): نوعی شرکت که انعطاف‌پذیری زیادی در عملکرد و سازماندهی خود دارد. مسئولیت سهامداران محدود به میزان سرمایه آن‌ها است و تعداد سهامداران حداقل ۱ نفر (SASU) است. مدیریت شرکت توسط رئیس (شخص حقیقی یا حقوقی) صورت می‌گیرد. اساسنامه می‌تواند ارکان مدیریت دیگر را پیش‌بینی کند. شرایط انتقال سهام به طور آزاد در اساسنامه تعریف شده‌اند و انعطاف‌پذیری زیادی را فراهم می‌کنند.

این سه نوع شرکت ویژگی‌های مختلفی را ارائه می‌دهند که می‌توانند به نیازها و پروژه‌های کارآفرینی مختلفی انطباق پیدا کنند.

۲. تدوین برنامه کسب‌وکار

یک برنامه کسب‌وکار باید شامل موارد زیر باشد:

- خلاصه اجرایی: معرفی مختصر شرکت.
- تحلیل بازار: بررسی رقبا و مشتریان هدف.
- استراتژی بازاریابی: برنامه‌ای برای جذب و نگهداری مشتریان.
- برنامه عملیاتی: سازمان داخلی، فرآیندهای تولید، لجستیک.
- پیش‌بینی‌های مالی: ترازنامه پیش‌بینی، حساب سود و زیان، برنامه نقدینگی.

۳. گردآوری مدارک مورد نیاز

مدارک ضروری:

- مدارک شناسایی: کپی کارت‌های شناسایی یا گذرنامه‌های بنیان‌گذاران.
- اثبات محل اقامت: قبض اخیر یا قرارداد اجاره.
- اساسنامه شرکت: باید بر اساس قوانین موجود تدوین شود.
- گواهی سپرده وجود: از بانکی که سرمایه در آن واریز شده است، دریافت شود.

۴. تدوین اساسنامه

اسسنامه باید شامل موارد زیر باشد:

- نام شرکت: باید منحصر به فرد باشد و با نام‌های دیگر اشتباه گرفته نشود.

- محل شرکت: آدرس رسمی شرکت.
- موضوع شرکت: شرح دقیق فعالیت‌های شرکت.
- سرمایه شرکت: میزان و توزیع بین شرکا.
- نحوه عملکرد: مجمع‌های عمومی، تصمیم‌گیری، انتصاب مدیران.

۵ افتتاح حساب بانکی

مراحل:

- یک بانک را انتخاب کرده و یک حساب به نام شرکت باز کنید.
- اساسنامه، مدارک شناسایی و اثبات محل اقامت را ارائه دهید.
- سرمایه شرکت را واریز کرده و گواهی سپرده دریافت کنید.

۶ ثبت در دفتر ثبت تجارت

مراحل:

- یک پرونده شامل موارد زیر تهیه کنید:
  - فرم ثبت (در دادگاه موجود است).
  - اساسنامه شرکت.
  - گواهی بانکی.
  - کپی مدارک شناسایی.
- پرونده را در دادگاه تجارت ارائه داده و هزینه‌های ثبت را پرداخت کنید.

۷ دریافت شماره شناسایی مالیاتی (NIF)

مراحل:

- به اداره کل مالیات مراجعه کنید با:
  - دفتر ثبت تجارت.
  - اساسنامه.
  - یک درخواست کتبی.
- فرم NIF را پر کنید و منتظر صدور بمانید.

۸ ثبت در صندوق تامین اجتماعی ملی (CNSS)

مراحل:

- یک پرونده شامل موارد زیر تهیه کنید:
  - دفتر ثبت تجارت.
  - NIF.
  - درخواست ثبت‌نام.
- پرونده را در CNSS ارائه داده و شماره عضویت دریافت کنید.

۹ ثبت در اداره کل مالیات

مراحل:

- فرم ثبت‌نام را پر کنید.
- NIF، دفتر ثبت تجارت و اساسنامه را ضمیمه کنید.
- پرونده را در اداره کل مالیات ارائه دهید.
-

۱۰ باخذ مجوزها و پروانه‌ها

انواع مجوزها:

- مجوزهای تجاری
- پروانه‌های بهره‌برداری خاص (بسته به نوع فعالیت)

مراحل:

از اداره محلی یا وزارت‌خانه‌های مربوطه برای تعیین مجوزهای لازم اطلاعات کسب کنید.

۱۱: انتشار آگهی تأسیس

مراحل:

یک آگهی تأسیس شامل موارد زیر تهیه کنید:

- نام شرکت
- آدرس دفتر شرکت
- موضوع شرکت

این آگهی را در یک روزنامه آگهی‌های قانونی منتشر کنید.

۱۲: دریافت مدارک نهایی

پس از تایید پرونده، مدارک زیر را دریافت خواهید کرد:

- دفتر ثبت تجارت: سند رسمی که وجود قانونی شرکت را تایید می‌کند.
- NIF: شماره شناسایی مالیاتی.
- گواهی ثبت‌نام در CNSS: تایید عضویت در تامین اجتماعی.

۱۳: شروع فعالیت

با داشتن تمام مدارک، می‌توانید:

- یک محل اجاره کنید (در صورت نیاز).
- کارکنان را استخدام کنید.
- عملیات تجاری خود را آغاز کنید.

ایجاد یک شرکت در کنگو-برازاویل نیاز به برنامه‌ریزی دقیق و رعایت الزامات قانونی دارد. توصیه می‌شود که از متخصصانی مانند وکلای تخصصی یا حسابداران مشورت بگیرید تا اطمینان حاصل شود که تمامی مراحل به درستی دنبال می‌شوند.

فرآیند افتتاح حساب بانکی در کنگو-برازاویل

افتتاح حساب بانکی در کنگو-برازاویل یک مرحله اساسی برای هر شرکت یا فردی است که مایل به مدیریت تراکنش‌های مالی به صورت رسمی و ایمن است. در اینجا نگاهی دقیق به فرآیند داریم:

۱. انتخاب بانک

معیارهای انتخاب:

- خدمات ارائه شده: بررسی انواع حساب‌های موجود (حساب جاری، حساب پس‌انداز، و غیره).
- هزینه‌های بانکی: مقایسه هزینه‌های نگهداری حساب، هزینه‌های تراکنش و سایر هزینه‌ها.
- دسترسی‌پذیری: در نظر گرفتن نزدیکی شب و کیفیت خدمات مشتری.
- اعتبار: تحقیق در مورد پایداری و اعتبار بانک.

۲ آماده سازی مدارک مورد نیاز

برای افتتاح حساب بانکی به مدارک زیر نیاز خواهید داشت:

برای افراد:

- مدرک شناسایی: کارت شناسایی ملی یا گذرنامه معترض.
- اثبات محل اقامت: قبض برق، تلفن یا قرارداد اجاره اخیر.
- شماره شناسایی مالیاتی (NIF): الزام مالیاتی برای ساکنین.

برای شرکت‌ها:

- اساسنامه شرکت: سند رسمی مشخص کننده ساختار و فعالیت‌های شرکت.
- ثبت‌نام تجارت: اثبات ثبت قانونی شرکت.
- گواهی سپرده سرمایه: اثبات واریز سرمایه اجتماعی در بانک.
- مدارک شناسایی امضاكنندگان: کپی مدارک شناسایی افرادی که مجاز به امضا هستند.

۳ تعیین وقت با بانک

با مشاور بانکی در شعبه انتخابی قرار ملاقات بگذارید. در این ملاقات:

- مدارک خود را ارائه دهید: تمام مدارک مورد نیاز را به مشاور ارائه دهید.
- فرم افتتاح حساب را پر کنید: اطلاعات خواسته شده مانند نام، آدرس و نوع حساب مورد نظر را ارائه دهید.

۴ واریز اولیه

برخی بانک‌ها ممکن است برای افتتاح حساب واریز اولیه را درخواست کنند. این مقدار بسته به بانک و نوع حساب متفاوت است. اطمینان حاصل کنید که این مقدار را در دسترس دارید.

۵ امضای قرارداد

پس از بررسی مدارک و تأیید درخواست شما:

- قرارداد را با دقت بخوانید: قبل از امضا، اطمینان حاصل کنید که شرایط حساب را درک کرده‌اید.

- قرارداد افتتاح حساب را امضا کنید :این شامل معمولاً بندهایی در مورد هزینه‌ها، خدمات و حقوق طرفین است.

۶ دریافت رسیدها و صورت حساب

پس از افتتاح حساب:

- رسید افتتاح حساب را دریافت کنید :این سند را به عنوان اثبات افتتاح حساب نگه دارید.
- صورت حساب درخواست کنید :این به شما امکان می‌دهد تا تراکنش‌ها و موجودی حساب خود را پیگیری کنید.

۷ فعال‌سازی خدمات مرتبط

- کارت بانکی :اگر درخواست کارت بانکی کرده‌اید، معمولاً از طریق پست ارسال می‌شود یا در هنگام بازدید به شما تحويل داده می‌شود.
- خدمات آنلاین :برای مدیریت حساب از راه دور در خدمات بانکی آنلاین ثبت‌نام کنید.

۸ استفاده از حساب

پس از تکمیل تمام مراحل، می‌توانید شروع به استفاده از حساب خود برای انجام تراکنش‌ها، دریافت پرداخت‌ها و مدیریت مالی خود کنید.

افتتاح حساب بانکی در کنگو-برازاویل فرآیند نسبتاً ساده‌ای است اگر تمام مدارک مورد نیاز را آماده کرده و بانکی را که به نیازهای شما پاسخ می‌دهد، انتخاب کنید.

بانک‌های معتبر در کنگو-برازاویل

در اینجا چند نمونه از بانک‌های معتبر در کنگو-برازاویل آورده شده است:

۱ بانک آفریقا (BOA)

- توضیحات :شاخه‌ای از گروه بانک آفریقا که طیف گسترده‌ای از خدمات بانکی را ارائه می‌دهد، شامل حساب‌های پسانداز، وام‌ها و خدمات انتقال پول.
- نقاط قوت :اعتبار قوی، راههای گسترده شب و خدمات مناسب با نیازهای افراد و شرکت‌ها.

۲. سوسييته جنرال كنگو

- **توضیحات:** شاخه‌ای از سوسييته جنرال کنگو خدمات متنوعی از حساب‌های جاری تا خدمات مالی برای شرکت‌ها ارائه می‌دهد.
- **نقاط قوت:** تخصص بین‌المللی، خدمات مدرن و راه حل‌های متناسب با نیازهای مشتریان.

۳. اکوبانک

- **توضیحات:** اکوبانک یک بانک پان‌آفریقایی است که خدمات بانکی را هم برای افراد و هم شرکت‌ها ارائه می‌دهد، شامل حساب‌ها، وام‌ها و خدمات ارزی.
- **نقاط قوت:** حضور قوی منطقه‌ای، خدمات دیجیتال پیشرفته و دسترسی آسان به محصولات بانکی.

۴. بانک بین‌المللی برای تجارت و صنعت کنگو (BICICI)

- **توضیحات:** تخصصی در تامین مالی شرکت‌ها و پروژه‌ها، BICICI همچنین خدماتی برای افراد ارائه می‌دهد.
- **نقاط قوت:** دانش خوب از بازار محلی و راه حل‌های متناسب با نیازهای کارآفرینان.

۵. صندوق پس‌انداز و سرمایه‌گذاری کنگو (CCEI)

- **توضیحات CCEI:** یک بانک توسعه است که بر پس‌انداز و سرمایه‌گذاری تمرکز دارد و محصولات متناسب با افراد و شرکت‌های کوچک و متوسط ارائه می‌دهد.
- **نقاط قوت:** تعهد به توسعه اقتصادی محلی و خدمات شخصی‌سازی شده.

۶. بانک مسکن کنگو (BCH)

- **توضیحات:** تخصصی در تامین مالی مسکن، این بانک وام‌های مسکن و راه حل‌های پس‌انداز ارائه می‌دهد.
- **نقاط قوت:** تخصص در بخش املاک و محصولات اختصاصی برای مسکن.

این بانک‌ها طیف گسترده‌ای از خدمات را ارائه می‌دهند که متناسب با نیازهای افراد و شرکت‌ها است.

شرایط افتتاح حساب در بانک آفریقا (BOA)

برای افتتاح حساب در بانک آفریقا (BOA) در کنگو-برازاویل، چندین شرط و مدارک لازم است. در اینجا یک مرور کلی از الزامات اصلی آورده شده است:

۱. انواع حساب‌های موجود

- حساب جاری
- حساب پس‌انداز
- حساب تجاری (برای شرکت‌ها)

۲. شرایط عمومی

- سن: برای افتتاح حساب به صورت فردی باید بزرگسال (حداقل ۱۸ سال) باشید. افراد زیر سن قانونی می‌توانند با اجازه نماینده قانونی حساب باز کنند.
- اقامت: داشتن اقامت در کنگو-برازاویل.

۳. مدارک مورد نیاز

برای افراد:

- مدرک شناسایی: کارت شناسایی ملی یا گذرنامه معتبر.
- اثبات محل اقامت: قبض اخیر (برق، آب، تلفن) یا قرارداد اجاره.
- شماره شناسایی مالیاتی (NIF): این سند معمولاً برای مسائل مالیاتی لازم است.

برای شرکت‌ها:

- اساسنامه شرکت: سند رسمی که ساختار و فعالیت‌های شرکت را مشخص می‌کند.
- ثبت‌نام تجاری: اثبات ثبت قانونی شرکت.
- گواهی سپرده سرمایه: اثبات واریز سرمایه اجتماعی.
- مدارک شناسایی امضاکنندگان: کپی مدارک شناسایی افراد مجاز به امضا.

۴. واریز اولیه

برخی بانک‌ها برای افتتاح حساب واریز اولیه را درخواست می‌کنند. مبلغ بسته به نوع حساب انتخاب شده متفاوت است.

5. فرآیند افتتاح حساب

- با مشاور در شعبه BOA قرار ملاقات بگذارید.
- مدارک لازم را ارائه داده و فرم افتتاح حساب را پر کنید.
- پس از خواندن شرایط، قرارداد افتتاح حساب را امضا کنید.
- رسید افتتاح حساب و در صورت لزوم، کارت بانکی را دریافت کنید.

6. خدمات مرتبط

همچنین خدمات بانکداری آنلاین، کارت‌های بدهی و اعتباری و سایر محصولات مالی را ارائه می‌دهد.

حداقل مبلغ واریز اولیه برای حساب جاری

حداقل مبلغ واریز اولیه برای افتتاح حساب جاری در بانک آفریقا (BOA) در کنگو-برازاویل می‌تواند بسته به سیاست‌های بانک و نوع خدمات ارائه شده متفاوت باشد. به طور کلی، حداقل مبلغ واریز اولیه معمولاً بین ۱۰,۰۰۰ فرانک CFA (حدود ۱۶.۱۹ دلار آمریکا) تا ۲۵,۰۰۰ فرانک CFA (حدود ۲۴.۲۹ دلار آمریکا) است.

توصیه می‌شود مستقیماً با یکی از شعب BOA تماس بگیرید یا به وبسایت آنها مراجعه کنید تا اطلاعات دقیق و بهروزرسانی شده را در مورد مبلغ واریز اولیه کسب کنید، زیرا این شرایط ممکن است تغییر کند. این اقدام همچنین به شما امکان می‌دهد تا با انواع حساب‌های موجود و الزامات خاص آنها آشنا شوید.

هزینه‌های مرتبط با افتتاح حساب

افتتاح حساب در بانک آفریقا (BOA) در کنگو-برازاویل ممکن است شامل برخی هزینه‌ها باشد. در اینجا هزینه‌های معمول مرتبط با افتتاح حساب آورده شده است:

۱. هزینه‌های افتتاح حساب

برخی بانک‌ها، از جمله BOA، ممکن است هزینه‌های افتتاح حساب را دریافت کنند. این هزینه‌ها بسته به نوع حساب (حساب جاری، حساب پسانداز و غیره) متفاوت است.

۲ واریز اولیه

اگرچه این هزینه به طور دقیق "هزینه" محسوب نمی‌شود، اما حداقل مبلغ واریز اولیه مورد نیاز برای افتتاح حساب باید مورد توجه قرار گیرد.

۳ هزینه‌های نگهداری حساب

پس از افتتاح حساب، ممکن است هزینه‌های ماهانه نگهداری حساب بسته به خدمات مرتبط با حساب اعمال شود.

۴ هزینه‌های تراکنش

برای برخی تراکنش‌ها مانند انتقال وجه، برداشت پول یا استفاده از خودپردازها نیز ممکن است هزینه‌هایی اعمال شود.

۵ هزینه‌های خدمات اضافی

اگر درخواست خدمات اضافی مانند کارت بانکی، چک یا خدمات بانکداری آنلайн داشته باشد، هزینه‌های مربوطه ممکن است اعمال شود. فرآیند ایجاد و ثبت شرکت در کنگو-برازاویل چشم‌اندازهای امیدوارکننده‌ای برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی ارائه می‌دهد. با پیروی از یک فرآیند مشخص که شامل تدوین اساسنامه، اخذ مجوزهای لازم و ثبت در دفتر ثبت تجارت و شرکت‌ها است، کارآفرینان می‌توانند پایه‌های یک شرکت موفق را بگذارند. دولت کنگو، با تشویق سرمایه‌گذاری‌ها و ارائه منابع برای هدایت در چارچوبهای قانونی و اداری، نشان می‌دهد که به حمایت از توسعه اقتصادی متعهد است. کنگو-برازاویل با داشتن منابع طبیعی غنی، زیرساخت‌های در حال توسعه و ابتكارات برای بهبود اتصال، به عنوان مکانی جذاب برای سرمایه‌گذاری مطرح شده است.

چالش‌ها

چالش‌هایی مانند خرابی زیرساخت‌ها و هزینه‌های نگهداری وجود دارد، اما با یک استراتژی به خوبی برنامه‌ریزی شده و درک عمیق از دینامیک‌های محلی، فرصت‌ها گستردۀ و امیدوارکننده هستند. پتانسیل سرمایه‌گذاری در کنگو-برازاویل عظیم است. با غلبه بر موانع و بهره‌گیری از فرصت‌ها، سرمایه‌گذاران می‌توانند نه تنها به بازدهی قابل توجهی دست یابند، بلکه به توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار کشور نیز کمک کنند.

منابع اطلاعاتی

1. **Banque Mondiale** : "Étude sur les Opportunités d'Investissement au Congo-Brazzaville", [Congo-Agoa : les entreprises améliorent leur compétitivité internationale - Journal de Brazza](#)
2. **Hippolyte Pépin NDEY NGANDZO Jean-Luc MOUTHOU**, L'IMPORTANCE D'UNE INFRASTRUCTURE ROUTIERE A BRAZZAVILLE (REPUBLIQUE DU CONGO) : CAS DE LA CORNICHE, Université Marien NGOUABI Faculté des Lettres, Arts et Sciences Humaines (FLASH)
3. **Armand Goulou**, Infrastructures de transport et de communication au Congo-Brazzaville, [www.editions-harmattan.fr](#)
4. **L'importance d'une infrastructure routière à Brazzaville** : Cas de la corniche, [revues.acaref.net](#)
5. **Valorisation des infrastructures énergétiques du Congo**, [www.knowledge.uclqa.org](#)
6. **Congo-Brazzaville Investment Guide**, [www.mo.be](#)
7. **Sécurité et relance économique au Congo ? Ça promet !**, [www.mo.be](#)
8. **Congo-Brazzaville Business Environment Report**, [news.abidjan.net](#)
9. **Congo-Brazzaville Investment Opportunities Report**, [ambacongo-isr.org](#)
10. **African Development Bank**, "Rapport sur le Climat des Affaires au Congo-Brazzaville"
11. **Ministère du Plan et de la Péréquation** : "Stratégie Nationale de Développement et d'Investissement"
12. **Organisation Mondiale du Commerce** : "Étude sur le Commerce et l'Investissement au Congo-Brazzaville"
13. **Diagnostic Approfondi des Secteurs Agriculture et Mines en République du Congo**,
<https://www.biodev2030.org/wp-content/uploads/2023/05/Congo-Rapport-analyse-approfondie-des-secteurs-agriculture-et-mines-en-republi....pdf>
14. **Yearbook Rapport Économique Congo 2021 - 2022 Ensemble, poursuivons la marche vers le développement**, https://rise.esmap.org/data/files/library/congo,-dem.-rep./Electricity%20Access/Congo_YEARBOOK-CONGO-API-PP-2021-2022_2022.pdf
15. **République du Congo - Vue d'ensemble**, <https://www.banquemondiale.org/fr/country/congo/overview>
16. **Ministère de l'Agriculture, de l'Elevage et de la Peche, Rapport Final de l'état des lieux du Service de la Statistique du Ministère de l'Agriculture, de l'Elevage et de la Peche**,
<https://pdacmaep.cg/assets/pdacdoc/pdacmaep-Rapport%20final%20du%20Service%20de%20la%20statistique%20du%20MAEP.pdf>
17. **Formalités de création d'entreprise au Congo-Brazzaville**, [www.entreprises.congofinder.com](#)
18. **Comment créer une entreprise au Congo Brazzaville**, Un guide complet sur les étapes à suivre pour créer une entreprise, les bureaux à visiter et les coûts associés, [www.ekolo242.cg](#)
19. **Créer une entreprise au Congo Brazzaville**, [www.creerentreprise.fr](#)
20. **Agence Congolaise pour la Création d'Entreprise (ACPCE)** - Informations sur les services offerts par l'ACPCE pour la création et l'enregistrement des entreprises au Congo-Brazzaville, [www.ekolo242.cg](#)
21. **API-CONGO : Agence pour la Promotion des Investissements**, <https://apicongo.cg>